

SIMUNA KOOL 300AASTANE

Kirjalikult on tõestatud 1690. a. Katkuküla (Sooküla, hiljem Simuna) kooli käimapanemine. Eestimaa Konsistooriumi 9. detsembril 1689. a. visitatsiooni-protokollist loeme: „Kooli kohta ütleb kõster, ta ei saavat sellega tegelda, mispeale pastor lubab leida isiku, kes nii kooli kui kiriku teenistusega toime tuleks.“ Sama pastor, K. Schwiiger, kirjutab kirikukroonikas 1691. aastal: „Kõster, kes nüüd ka kooli pidama ja noori õpetama peab, ei oma kiriku juures põldu ega heinamaad...“ Selleks kõstriks oli ilmselt Elias Reinhold, kuid ei ole võimatu, et alustajaks oli siiski keegi teine. 1698. a. 22. juuli visitatsioonis märgitakse, et „kuigi pole koolimaja, on laste lugesimiskus korralik, talupojad saavad oma lapsed kõstri juurde kooliharidust saama.“

Järgmiseks nimekaks kõstriks, keda ka nimetatakse 1754. a. kui koolmeistrilt, oli Jeck, hiljem tuntuks saanud Rakvere koolmeistrite ja linnaametnike Göökid (ka Köök) esiisa. Kuidas kulges hariduselu Katkukülas pärast Gööki surma (1760), ei ole praegu teada. Millisel määral kolm vahepealset kõstrit asja edasi viisid, ei ole selgunud, 1785. a. kool igatahes töötas. Märkimisväärses kujunes aga 1832. aastal kõstriks tulnud Villem Normanni kool,

mis töötas 50 aastat, andes üle poole tuhande haritud noore, kellest koolmeistriks said umbes sada. V. Normanni kool oli oma esimestest päevadest alates eestikeelne. Vabatahtlike õppeainetena olid saksa ja vene keel. Kool lõpetas oma tegevuse 1886. aastal venestussurve tõttu, mis ei olnud V. Normannile vastu võetav.

V. Normann andis välja mitmeid õpikuid ja kirjutas õpetliku ning usulise sisuga raamatuid. Temale kuulub ilmselt ka esimeste talurahva laulukooride loomise au 1832. aastal Eestimaal. Tõenäoliselt oli ta ka esimese lastelaulupeo korraldaja, see toimus Orguse metsas 2. juulil 1873. aastal. Sellest võttis osa 1300 last, kes esindasid kihelkonna 20 kooli. Sellest varem, 1866. a. korraldatud Simuna laulupäeva eestvedajaks oli jällegi V. Normann. Järgmiseks koolielu edasiarendajaks oli Noorsoo Kasvatuse Selts, kelle majandamisel alustas Simunas tegevust 1907. aastal Mihkel Leesmanni majas Juhan Juksare kool. Sama seltsi poolt ehitati ka 1908. aastal praegu olemasolev koolimaja ja sellest ajast alates on koolielu kulgenud pidevalt juba seal.

Kuna Katkuküla — Simuna kihelkonnakoolil oli oma märkimisväärne panus külakoolide loomisel, siis ei ole vast liigne ka neid koole nimetada.

Esimese külakoolina kihelkonnas asutati 1756. a. Lasinurme, 1786. a. asutati Padu, Salutaguse, Muuga, Paasvere, Salla, Sel193 Tammiku, Kärü, Kissa, Ralre.a, Rakke, 1787. a. asutati K a, Sootiigi, Hirla, Kurtina, Iima, a. Rohu ja Venevere, 1838, k. Avanduse ja Edru, 1852. a. keõisamaa, 1884. a. Nadalama kool. Sootiigi ja Nadalama ühendamisel 1903. a. asutati Puidvere kool. 1920. a. asutati Laekvere kool, millega ühinesid 1931. aastal Salutaguse ja Paasvere.

Nimetama peaks ka tuntumaid õpetajaid, keda pole veel mainitud ja kes on oma kaaluka panuse andnud. 1911.—18. oli Simuna kooli juhatajaks Heinrich Murdengof-Meri, hilisem tuntud helilooja ja muusikamees Pärnus. Temaaegset muusikaelu taset ei ole Simuna hiljem enam saavutanud.

1922.—23. aastal koolis töötanud Julius Aalbau-Oglas oli jällegi tunnustatud koorijuht. 1936.—44. a. juhatajana töötanud Eduard-Meeme Markov-Mälgi oli tuntud koorientusiast, kelle eestvedamisel toimus Simuna 1937. aasta laulupidu. Tuntud oli ta ka hea laskurina, tuli 1937. aastal Helsingi maailmavõistlustel auhinnalisele kohale.

Külakooli õpetajatest tuleks nimetada Martha Jürgenthal-Kaljustet, kes alustas Muugas 1903. aastal, tuli 1920. a. Puidverre ja lõpuks pärast sõda oli Kurtinal. Tema koolides polnud halvastiõppivaid ja raskestikasvatatavaid õpilasi. Ka oli ta väga hea kõnepidaja.

H. ROSS

SIMUNA 9 KL. KOOLI ÕPETAJAD

Istuvad (vasakult): M. Odras, M. Tiilen, A. Saaremäel, I. Rääk, O. Haiba, K. Käär.

Seisavad (vasakult): M. Ojasaar, L. Porgasaar, L. Saar, K. Ustav, E. Alber, S. Hiiesalu, A. Hinno-saar

Pildilt puuduvad: E. Põldmaa, L. Sirelpuu, V. Kondimäe

KOOLIJUHATAJANA- DIREKTORINA ON TÖÖTANUD:

1690	— Elias Reinhold
1754	— Andreas Jeck
1786	— Otto Stein
1834—1886	— Villem Normann
1906—1910	— Juhan Juksar
1910—1918	— Heinrich Muredengof-Meri
1918—1920	— Arnold Roosvald
1920—1921	— V. Trinkmann
1921—1922	— A. Martinson
1923—1928	— Leopold Huuk
1928—1936	— Karl Blum-Laidmaa
1936—1944	— Eduard-Meeme Markov-Mälgi
1944—1950	— Karl Oitmaa
1950—1951	— Erich Luht
1951—1953	— Evald Kullerkupp
1953—1955	— Johannes Parm
1955—1958	— Kalju Metsmaa
1958—1962	— Lehte Sirelpuu
1962—1964	— Jenny Kurdla
1964—1966	— Jakob Kiik
1966—1972	— Jenny Rökk
1972—1975	— Lehte Sirelpuu
1975—1976	— Erkki Raadik
1976—1986	— Ludmilla Porgasaar
1986—	— August Saaremäel

PRAEGU TÖÖTAVAD SIMUNA KOOLIS:

TÖÖSTAAŽIGA ÜLE 30 AASTA

August Saaremäel — 39 — direktor, poiste tööõpetus
Ludmilla Porgasaar — 39 — matemaatika
Lehte Sirelpuu* — 34 — direktori aset. kt., ajalugu, algklassid
Aita Hinnosaar* — 31 — bioloogia, geograafia, kunst, kooliaed

TÖÖSTAAŽIGA ÜLE 15 AASTA

Olga Haiba* — 15 — vene keel
Udo Kruusimägi — 16 — kehaline kasvatus
Maie Ojasaar* — 17 — ajalugu, keemia, tütarlaste tööõpetus
Krista Ustav* — 18 — eesti keel
Liina Saar — 19 — direktori aset., inglise keel
Vaike Kondimäe* — 27 — algklassid
Evi Mandre — 19 — kasvataja
Linda Remiküll* — 27 — kook

* — esimene töökoht

Andmed Simuna 9klassilise kooli direktorilt
August Saaremäelilt